

**Sámi
allaskuvla**

Oahppoplána

Eamiálbmotfilosofiija

OKT 101

10 oahppočuoggá

1. Oahpu namma

Sámegillii: Eamiálbmotfilosofiija
Dárogillii: Urfolksfilosofi
Eanjalasgillii: Indigenous Philosophy

2. Oppalaš dieđut oahpu birra

Oahpu koda: OKT 101
Dássi: Bachelor, vuodđooahppu
Viidodat: 10 oahppočuoggá
Galli lohkanbaji badjel: Ovtta
Oahpu lágideapmi: Neahttadoarjjoahpahuš: Eanaš fysalaš oahppodeaivvadeamit Sámi allaskuvllas, ja lassin neahttaohpahuš. Fysalaš deaivvadeamiide ii leat vejolaš searvat neahta bokte.

3. Oahpu gullevažuohta

Oahppu lea oassin Sámi allaskuvlla oktasaš bachelorvuodđooahpuin.

4. Sisabeassangáibádusat

- Dábálaš sisabeassangáibádusat alitohppui. Sisabeassanvuodđu sáhtá leat juogo oppalaš lohkanbalašvuohta (čadahan joatkkaskuvlla, logahaga dahje gymnása) dahje reálagelbbolašvuohta. Oppalaš lohkanbalašvuođa gáibádusat olgoriikkaohcciide bohtet ovdan [GSU-listtus](#). Go oahppu lágiduvvo sámegillii, de olgoriikkaohcciide ii gusto dárogielgáibádus, vrd. [Forskrift om opptak til høgare utdanning § 2-2 \(6\)](#).
- Sámeielmáhttu.

Sámegiela gáibádusa sáhtá deavdit čuovvovaš vugiid mielde: Norgga joatkkaskuvllas sámegiella 1. dahje 2. giellan 2, Suoma logahagas eatnigielladutkkus dahje lohkan sámegiela vierrogiellan ja Ruota gymnásas eatnigiellan (modersmål 200 čuoggá) dahje odđaaigásaš giellan (moderna språk 200–300 čuoggá) dahje vástideaddji sámegielloahppu doaibmi njuolggadusaid mielde. Sámegiela gáibádusa sáhtá maid deavdit sámegiela lohkanbadjeohpuin, 30 oahppočuoggá, dahje vástideaddji oahpuin dahje ceavzit giellageahččaleami maid Sámi allaskuvla lágida. Jus lea eahpesihkarvuohta man dási gelbbolašvuohta ohccis lea, de ášši ovddiduvvo fágalaš árvvoštallamii ja meannuduvvo dán vuodul.

5. Oahpahuš- ja eksámengiella

Oahpahuš- ja eksámengiella lea davvisámegiella.

6. Sisdoallu

Eamiálbmogiid dávjá leat ipmirdan leat “dat geat leat earát”. Kanádalaš filosofa Charles Taylor lea dadjan dan ná; “dan ahte ipmirdit *daid earáid* bohtá leat 21. jahkeduháha stuorámus sosiála hástalus. Dat áigi bohtá loahpahuvvot go oarjemáilmmi servodagat soitet áddet iežaset kultuvrra ja vásáhusaid leat norbman, ja eará kultuvrraid leat lávdin oarjemáilmmi geainnus ovdáneapmái».

Dát oahppu gieđahallá dán fáttá ja oainnusindahká mii eamiálbmotfilosofijja lea. Oahppu divvu gažaldagaid nu go: Mii lea vuodđun álgoálbmotfilosofijii ja mot dat lea earálágan go eanet dábálaš vuohki doaimmahit filosofijja? Dáhpáhuvvá go máhttobuvttadeapmi ásahuvvon searvevuoda rámmaid siskkobealde mii lea huksehuvvon oarjemáilmmi dutkanárbevieruid ala?

Eamiálbmogat ja luondu leat lávgalagaid godđojuvvon oktii. Dávjá čuoččuhuvvo ahte luonddu mekánalaš áddejupmi man ala oarjemáilmmi dieđaideála lea huksejuvvon lea earálágan go eamiálbmogiid árbevirolaš gaskavuohta lundui. Oahppu gieđahallá iešguđetlágan ideálalaš oainnu luonddu ja olbmo sajádaga ektui. Oahpus lea etihkkafilosofalaš oassi mas lea sáhka dan birra mot mii berret eallit máilmmis ja maid mii berret dahkat. Mo mii doaimmahat iežamet eallima ii sáhte geahpiduvvot dušše láhttenvuohká. Min dahkamiidda leat ákkat. Makkár geatnegasvuodát leat mis nubbi nuppi ektui sihke eará olbmuide, ealliide ja buot mii lea min birrašiin? Mot galgat mii olbmot eallit? Mii lea lihku? Maid mun berren dahkat? Mii lea buorre eallin?

Vástádušaid dakkár gažaldagaide berre geahččat sihke konteavstta hárrái ja eambo dábálaš áddejumi oktavuodas. Oahppu váldá ovdan ehtalaš váldosurggiid bajásčuvgen dihte daid gažaldagaid eamiálbmotperspektiivvas.

7. Oahppanjoksosat

Studeanttat galget oahppat ja oažžut áddejumi filosofalaš ákkastallamiidda mat čielggasmahttet eamiálbmotfilosofijja rámmaid ja eavttuid. Eamiálbmotfilosofijjat deattuhit ahte eamiálbmotfilosofijja lea earálágan go oarjemáilmmi epistemologijja ja etihkka. Dakko bokte go váldá ovdan dakkár filosofalaš fáttáid go etihka, dieđateoriija, luondduoainnu ja servodatdieđalaš áššečuolmmaid, de geahččala kursa oažžut ovdan eamiálbmotmetodat- ja filosofijja mihtilmasvuodaid mat leat vuostálasvuodát nu gohčoduvvon oarjemáilmmi filosofijain.

Oahpu maŋjel studeanta lea olahán dáid oahppanjoksosiid:

Diehtu:

Studeanta

- dovdá muhtin váldo dieđalaš teorehtalaš- ja ehtalaš surggiid

Máhttu:

Studeanta

- máhtta ákkastallat sámi jurddašemi eamiálbmotfilosofalaš perspektiivvas

Oppalaš gelbbolašvuohta:

Studeanta

- máhtta smiehttat kritihkalaččat iežas sajádaga dieđalaš eamiálbmotmáhtu hálddašeaddjin ja buvttadeaddjin

8. Oahpahan- ja oahppanvuogit

Eamiálbmotfilosofii ja oahppoovttadaga oahppan- ja oahpahušvuohkin leat logaldallamat, ságastallamat, njálmmálaš ovdanbuktimat, joavkobarggut ja bagadallanseminárat. Gáibiduvvo ahte studeanta oassálastá aktiivvalaččat lágíduvvon oahpahušaid.

9. Gáibádusat beassat eksámenii

Čuovvovaš gáibádusat leat eaktun beassat eksámenii:

1. Hábmēt dutkanplána (eanemus 2 siiddu)
2. Studeanta čadaha smávva dutkanbarggu ja gaskkusta dan čálalaččat. Čálalaš dutkanboadus lea loahpalaš eksámen. Dutkanbarggu galgá golbmii buktit bagadallamii.
3. Searvat golmma geatnegahtton oktasaš seminárii
4. Čadahit ovttá oktagaslaš bagadallama

Bargguid galgá studeanta gárvvistit mearriduvvon áigái, ja barggut galget leat dohkkehuvvon ovdal go studeanta beassá eksámenii.

10. Eksámen

Oktagaslaš čálalaš 10-siidosaš ruovttueksámen. Studeanta vällje ieš fágii guoski fáttá ja perspektiivva, man fágaoahpaheadji dohkkeha.

Eksámen árvvoštallojuvvo bustávvaárvosániiguin (A-F), mas A lea buoremus árvosátni ja E lea vuolemus ceavzinárvosátni. F árvosátni mearkkaša ahte ii leat ceavzán.

11. Leago privatisttain vejolaš váldit dan oahpu?

Privatisttain ii leat vejolaš váldit dán oahpu.

12. Kvalitehtasihkkarastin

Čujuhuvvo Sámi allaskuvlla kvalitehtasihkkarastinvuogádahkii ja dasa makkár vejolašvuođat ja geatnegasvuođat studeanttain leat árvvoštallat Sámi allaskuvlla oahppofálaldagaid ja bálvalusaid kvalitehta. Studeanttain lea geatnegasvuohta searvat árvvoštallamiidda mat leat oassin kvalitehtasihkkarastinvuogádagas.